

PATVIRTINTA
Alytaus rajono savivaldybės
Visuomenės sveikatos biuro direktoriaus
2025 m. kovo 7 d.
įsakymu Nr. K-3-1

BIUDŽETINĖS ĮSTAIGOS ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO 2025 M. VEIKLOS PLANAS

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Veiklos plane iškeltas tikslas rūpintis savivaldybės gyventojų sveikata, vykdyti savivaldybės teritorijoje Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamą savivaldybių visuomenės sveikatos priežiūrą, siekiant mažinti gyventojų sergamumą ir mirtingumą, gerinti gyvenimo kokybę, teikiant kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas. Visuomenės sveikatos biuro (toliau – Biuras) veiklos 2025 m. plane (toliau – planas) iškeltas siekiamas tikslas ir uždaviniai, jų įgyvendinimo priemonės, įgyvendinimo partneriai, vertinimo kriterijai ir laukiami rezultatai.

1.2. Biuro veiklos planas parengtas Valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės priežiūros funkcijų vykdymo 2025 m. veiklos prioritetų vertinimo kriterijų reikšmių planu, „Visuomenės sveikatos stiprinimo gairėmis“, Alytaus rajono savivaldybės 2024–2026 metų strateginiu veiklos planu, „Visuomenės sveikatos stiprinimo paslaugų teikimo savivaldybėse aprašu“, Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rezultatais, taip pat vadovaujantis Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymu, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymu, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymu, Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymu, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu, Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategija, Pasaulio sveikatos organizacijos dokumentu „Sveikata visiems XXI a.“, Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) rekomendacijomis bei kitais teisės aktais ir sveikatos politikos principais, kurie užtikrina visuomenės sveikatos politikos formavimą ir įgyvendinimą.

2. SITUACIJOS ANALIZĖ

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Lietuvoje gyventojų skaičius daugelį metų kinta neigiama linkme: 2025 metų pradžioje Alytaus rajone gyveno 25 365 (išankstiniai duomenys), 2024 m. – 25 464 nuolatiniai gyventojai (1 lentelė).

1 lentelė. Nuolatinių Alytaus raj. gyventojų skaičius ir jo pokytis 2014–2025 m. pradžioje

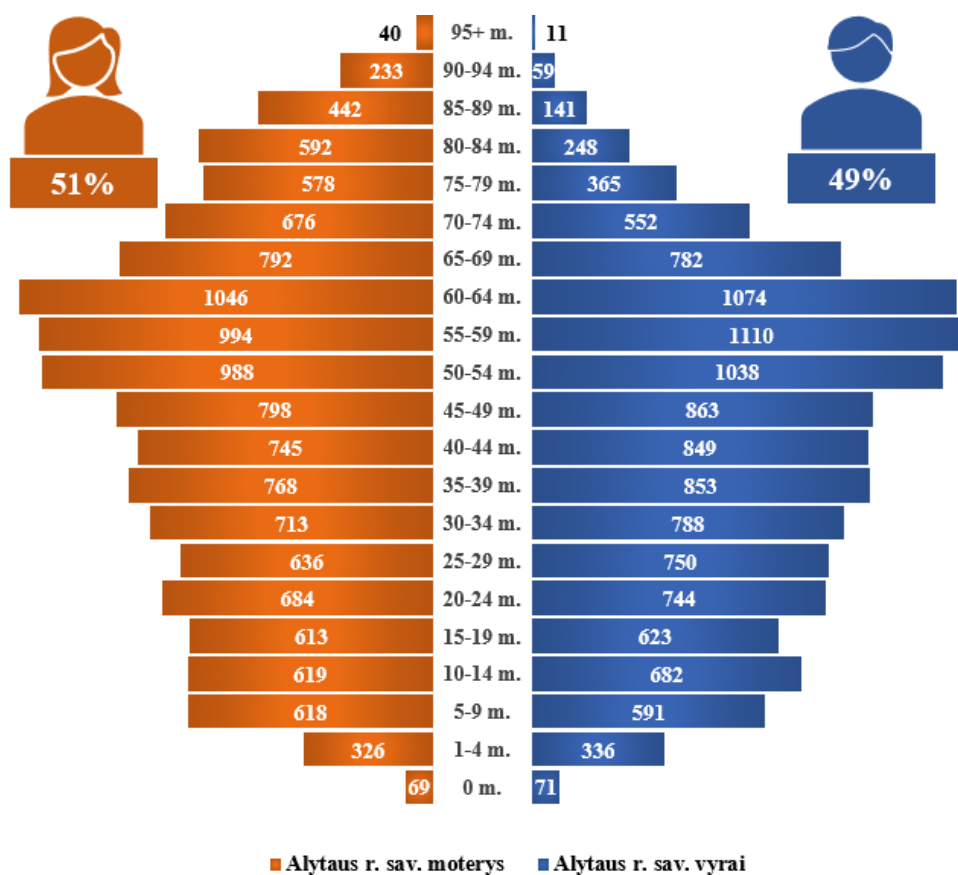
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	m.	m.	m.	m.	m.	m.	m.	m.	m.	m.	m.
Alytaus r.	27126	26831	26563	26077	26153	25729	25581	25429	25513	25464	25365*
Pokytis	-221	-295	-268	-486	+76	-424	-148	-152	-84	-49	-99

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

** išankstiniai duomenys*

Vaizdžiausias rodiklis, apibūdinantis gyventojų populiacijos pokyčius, yra gyventojų amžiaus ir lyties piramidė, kuri dar vadinama demografiniu medžiu (1 pav.). Tiek Lietuvoje, tiek Alytaus rajone ši piramidė priskiriama senėjančios populiacijos modeliui. Alytaus rajono piramidė išsiskiria siauru pagrindu, tai rodo mažą vaikų gimstamumą rajone. Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, gimusių vaikų skaičius per pastarąjį dešimtmetį Alytaus rajone sumažėjo 1,6 karto (2014–2023 m. absoliutus gimusių vaikų skaičius sumažėjo 86 kūdikiais).

Dėl didelių tarptautinės emigracijos srautų 1990–2021 m. gyventojų amžiaus lyties piramidė gerokai suplonėjo ties viduriu. Kitaip tariant, prie emigracijos srautų daugiausia prisidėjo darbingo amžiaus gyventojų grupė (2023 m. Lietuvoje bendrasis išvykimo ir emigracijos rodiklis tenkantis 1000 gyventojų buvo didžiausias 15–64 m. amžiaus grupėje – 46,7). Praeitės emigracija vis dar neigiamai veikia šiandieninį absoliutų gimusių vaikų skaičių, nes yra sumažėjęs gimdančių (reproduktyvus 15–49 metų amžiaus) moterų skaičius.

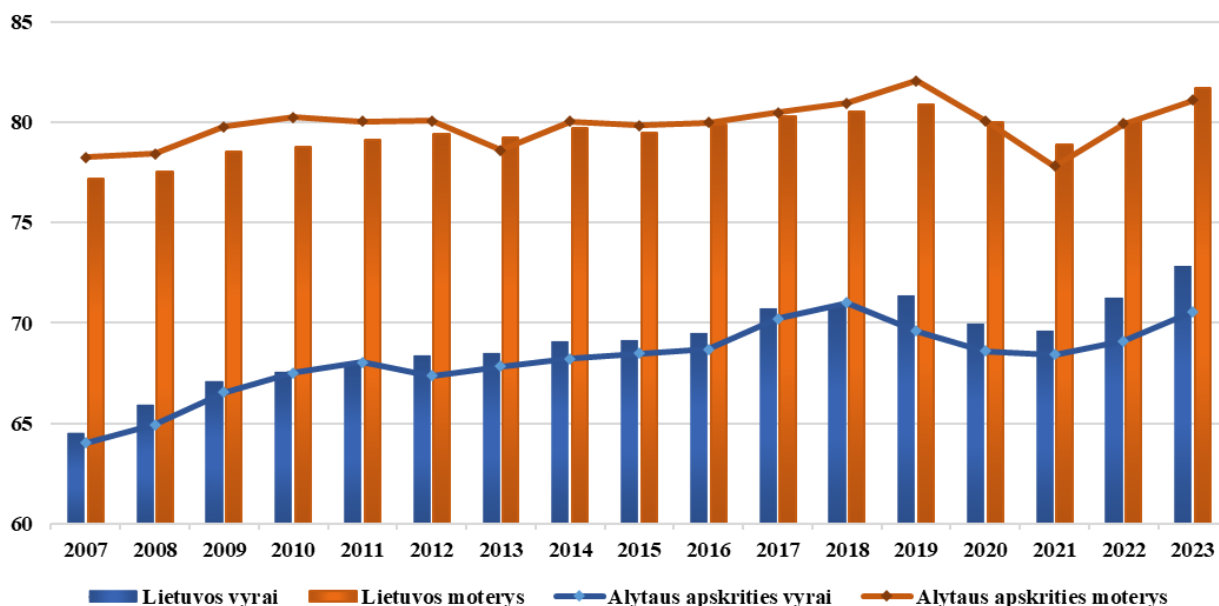
1 pav. Alytaus r. sav. demografinis medis 2023 m.

Šaltinis: Higienos instituto Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

Demografinės situacijos vertinimas pagal lytį rodo, kad 2023 m. Alytaus r. moterų buvo nežymiai (2 proc.) daugiau negu vyrų. Pastebėta, kad moterų skaičius ima stipriau viršyti vyrų skaičių nuo 75 ir daugiau metų ribos (viršija 1,6 ir daugiau kartų) (2 pav.). Dėl mažėjančio gimstamumo ir ilgėjančios gyvenimo trukmės tikėtina, kad tai įtakos ne tik gyventojų skaičiaus mažėjimą ateityje bet ir spartesnį visuomenės senėjimą.

Higienos instituto duomenimis, 2023 m. vidutinė tikėtina Alytaus rajono savivaldybės gyventojų gyvenimo trukmė, kai amžius 0 siekė 77,6 m. (Lietuvoje – 77,5 m.). Lietuvos gyventojų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė nuo 2007 iki 2019 m. ilgėjo: vyrų pailgėjo beveik 7 metais, moterų – 3,7 metų (Alytaus apskrityje atitinkamai 5,6 m. ir 3,8 m.).

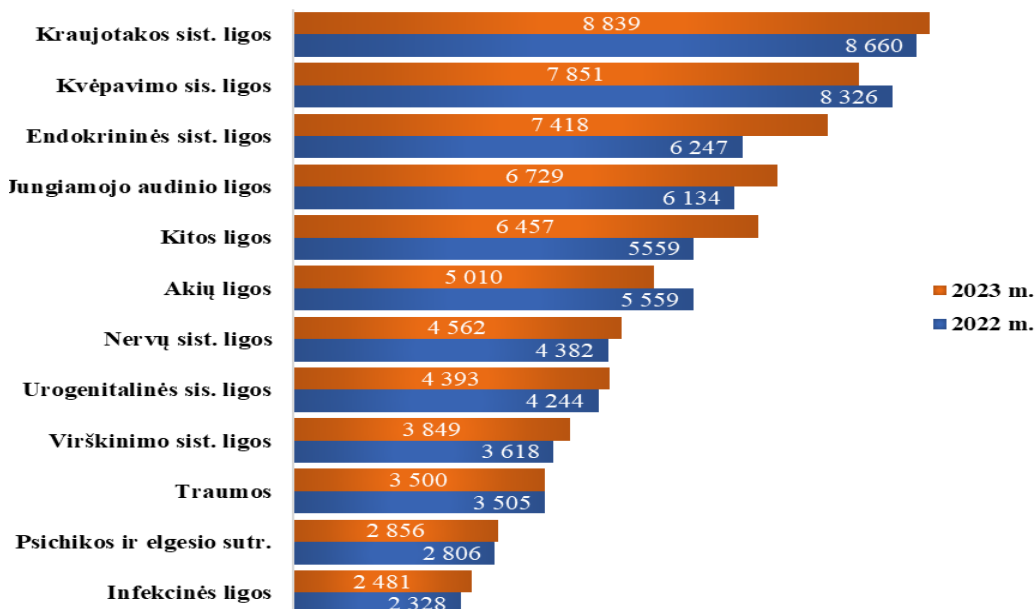
COVID-19 pandemija nutraukė nuoseklų šalies gyventojų vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės ilgėjimą, trukusį 12 metų. Nuo 2019 m. iki 2021 m. stebimas rodiklio mažėjimas: Lietuvos vyrų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė sutrumpėjo – 1,79 m., moterų – 2,03 metų (2 pav.).

2 pav. Vidutinė gyvenimo trukmė Lietuvoje ir Alytaus apskrityje 2007–2023 m.

Šaltinis: Oficialiosios statistikos portalo Rodiklių duomenų bazė

2023 m. daugiausia Alytaus rajono savivaldybės gyventojų sirgo kraujotakos, kvėpavimo ir endokrininės sistemos ligomis. Nors kvėpavimo ir endokrininės sistemos ligos yra vienos dažniausių Alytaus rajone, tačiau lyginant su Lietuva, rodikliai yra mažesni nei šalies vidurkis. Ligų eiliškumas, lyginant su praėjusiais metais, nesikeitė. Kito tik pačių susirgimų atvejų dažnumas, kuris didėjo visose ligų grupėse išskyrus kvėpavimo sistemos ir akių ligas (3 pav.).

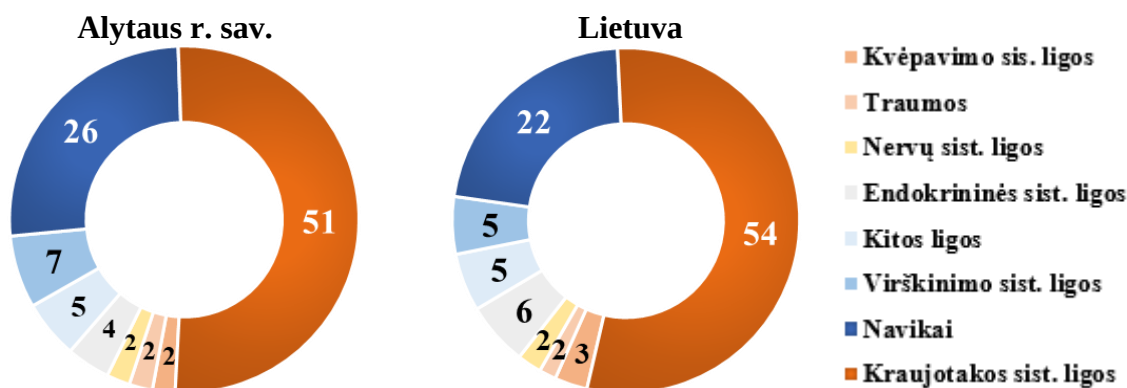
3 pav. Ligtumas pagal susirgimų grupes Alytaus r. sav. 2022–2023 m. (atv./10 000 gyv.)

Šaltinis: Higienos instituto Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

Mirtingumas – per metus mirusių asmenų ir vidutinio metinio gyventojų skaičiaus santykis, skaičiuojamas 100 tūkst. gyventojų. Šis rodiklis 2023 m. Alytaus rajone sumažėjo 18 proc. lyginant

su praėjusiais metais ir siekė 1 483,0 atv./100 000 gyv. (2022 m. 1 806,0 atv./100 000 gyv.), tačiau vis dar viršija Lietuvos vidurkį (1 288,7 atv./100 000 gyv.).

Daugelio metų statistiniai duomenys patvirtina, kad Alytaus rajone kaip ir Lietuvoje vyrauja dvi pagrindinės mirties priežastys: širdies ir kraujagyslių sistemos ligos (260 atvejai) ir piktybiniai navikai (85 atvejai) (4 pav.).

4 pav. Pagrindinės mirties priežastys Alytaus r. sav. ir Lietuvoje 2023 m. (proc.)

Šaltinis: Higienos instituto Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

Alytaus rajono savivaldybėje, kaip ir visoje Lietuvoje, mokinių visuomenės sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos stiprinimo ir stebėsenos funkcijos yra finansuojamos valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos lėšomis, skirtomis savivaldybės biudžetui Sveikatos apsaugos ministerijos kuruojamoms valstybinėms (valstybės perduotos savivaldybėms) funkcijoms vykdyti. Dotacijos finansuotos priemonės vykdomos, vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, atsakingų institucijų parengtomis metodinėmis rekomendacijomis, atsižvelgiant į paskutiniųjų metų savivaldybės sveikatos stebėsenos rodiklius ir gyventojų, bendruomenių pageidavimus. Renkantis paslaugos teikimo formą, bus atsižvelgiama į mokymo metodo efektyvumą, kuriojančių veiklą institucijų metodines rekomendacijas.

3. PLANO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

3.1. Tikslas – stiprinti Alytaus rajono gyventojų sveikatą, didinant gyventojų atsakomybę už savo sveikatą, vykdam Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamą visuomenės sveikatos priežiūrą, teikiant kokybiškas, visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas.

3.2. Uždaviniai:

3.2.1. užtikrinti koordinuotą visuomenės sveikatos priežiūrą ugdymo įstaigose, stiprinant vaikų sveikos gyvensenos įgūdžius ir formuojant teigiamą požiūrį į sveikatą;

3.2.2. vykdyti Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos monitoringą, analizuoti ir vertinti gyventojų sveikatą bei jos pokyčius, gyvensenos įpročius ir jų poveikį sveikatai, planuoti ir įgyvendinti visuomenės sveikatos stiprinimo priemones;

3.2.3. stiprinti Alytaus rajono savivaldybės gyventojų sveikatą, organizuojant ir vykdam sveikatą stiprinančias veiklas, didinti gyventojų informuotumą apie sveiką gyvenimo būdą ir ligų prevenciją;

3.2.4. teikti psichosocialinę pagalbą Alytaus rajono gyventojams (mokyklų, įmonių darbuotojams, bendruomenių nariams, moksleiviams).

4. PLANO ĮGYVENDINIMO PARTNERIAI

- 4.1. Alytaus rajono savivaldybės administracija.
- 4.2. Alytaus rajono savivaldybės asmens sveikatos priežiūros įstaigos.
- 4.3. Alytaus rajono savivaldybės ugdymo įstaigos.
- 4.4. Alytaus rajono bendruomenės.
- 4.5. Nevyriausybinių organizacijų.

5. PLANO FINANSAVIMO ŠALTINIAI

- 5.1. Valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos lėšos.
- 5.2. Alytaus rajono savivaldybės biudžeto lėšos.
- 5.3. Kiti šaltiniai.

6. PRIEMONIŲ PLANAS IR JO VERTINIMO KRITERIJAI

Valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų (VSPĮ 6 str.) bazinių, visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų 2025-2027 metų planas (sąrašas) (patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos funkcijų vykdymo priežiūros komisijos 2024 m. lapkričio 21 d. protokolu Nr. LP-223)							
Sritis	Visuomenės sveikatos stiprinimo paslaugų grupė	Bazinės visuomenės sveikatos stiprinimo paslaugos pavadinimas	Tikslinė grupė	Paslaugos vertinimo kriterijaus pavadinimas	Reikšmės		Bazinės visuomenės sveikatos stiprinimo paslaugos teikimo pagrindas (įsakymas, rekomendacijos ir pan.): (sistemoje konvertuoti ir pavadinti pavyzdinėm paslaugoms)
					Pusmečio	Metinės	
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Psichikos sveikatos stiprinimas	1.1. Visuomenės psichikos sveikatos priežiūra, psichikos ir elgesio sutrikimų profilaktika	1.1.1. Ankstyvosios intervencijos, skirtos nereguliariai vartojantiems psichoaktyviaisia s medžiagas ar eksperimentuojantiems jomis jaunuoliams, vykdymas	Asmenys 12-18 m.	1.1.1.1. Asmenų, baigusių Ankstyvosios intervencijos programą, skaičius (vnt.)	8	14	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2018 m. sausio 18 d įsakymu Nr. V-60/V-39 „Dėl Ankstyvosios intervencijos programos vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ bei 2018 m. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos išleistomis bei Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento parengtomis metodinėmis rekomendacijomis ankstyvosios intervencijos programai vykdyti. Paslaugų apimtys planuojamos ir vykdomos pagal SAM pateiktą vertinimo kriterijų planavimo lentelę.
		1.1.1.2. Asmenų, baigusių Ankstyvosios intervencijos programą, dalis (proc.)		80	80		
		1.1.2. Priklausomybės konsultantų paslaugų teikimo savivaldybėse organizavimas	Gyventojai nuo 18 m.+	1.1.2.1. Apsilankymų pas priklausomybės konsultantą skaičius (vnt.)	100	246	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. rugsėjo 7 d. įsakymu Nr. V-989 "Dėl Priklausomybių konsultavimo paslaugų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo". Paslaugų apimtys planuojamos ir vykdomos pagal SAM pateiktą vertinimo kriterijų planavimo lentelę.
				1.1.2.2. Asmenų, gavusių priklausomybės konsultavimo paslaugas, skaičius (vnt.)	20	50	
		1.1.3. Bazinių savižudybių prevencijos mokymų	Gyventojai nuo 16 m.+	1.1.3.1. Asmenų, dalyvavusių baziniuose savižudybių prevencijos mokymuose, skaičius (vnt.)	25	50	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. V-2298 „Dėl savižudybių prevencijos mokymų instruktorių veiklos ir bazinių savižudybių prevencijos mokymų organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

		organizavimas savivaldybių gyventojams		1.1.3.2. Asmenų, dalyvavusių savižudybės grėsmės intervencijos mokymuose, skaičius (vnt.)	0	0	Paslaugų apimtys planuojamos ir vykdomos pagal SAM pateiktą vertinimo kriterijų planavimo lentelę.
		1.1.4. Psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugų teikimo savivaldybėse organizavimas	Gyventojai (visi)	1.1.4.1. Psichologinės gerovės paslaugos (vienetai)	500	1350	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. liepos 31 d įsakymu Nr. V-1733 „Dėl psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau - psichologinės gerovės paslaugos). Teikiant individualias ir grupines psichologinės gerovės paslaugas, prioritetas teikiamas asmenims, norintiems mesti rūkyti ir (ar) išvengti rūkymo atkryčio. Paslaugų, suteiktų asmenims, norintiems mesti rūkyti ir (ar) išvengti rūkymo atkryčio, turi būti ne mažiau kaip 2 proc. nuo visų suteiktų psichologinės gerovės paslaugų. Teikiant grupines psichologinės gerovės paslaugas, prioritetas teikiamas šioms tikslinėms grupėms: 1) demencija sergančiųjų globėjai ir artimieji 2) nusižudžiusiųjų ir mėginusių nusižudyti asmenų artimieji 3) nėščiosios, gimdyvės ir motinos (tėvai): tėvystės įgūdžių stiprinimas, pasirengimas šeimai, pogimdyminės depresijos prevencija. Paslaugų apimtys planuojamos ir vykdomos pagal SAM pateiktą vertinimo kriterijų planavimo lentelę.
		1.1.5. Mokyklų darbuotojų kompetencijos psichikos sveikatos srityje didinimo mokymų savivaldybėse organizavimas	Mokyklų darbuotojai	1.1.5.1. Mokyklų darbuotojų, dalyvavusių mokymuose, skaičius (vnt.)	<u>0</u>	<u>0</u>	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr.V-523 "Dėl mokyklų darbuotojų kompetencijos psichikos sveikatos srityje didinimo tvarkos aprašo patvirtinimo". Paslaugų apimtys planuojamos ir vykdomos pagal SAM pateiktą vertinimo kriterijų planavimo lentelę.
		1.1.6. Socialinio recepto iniciatyvos paslaugų organizavimas	Gyventojai 65+	1.1.6.1. Asmenų, dalyvavusių socialinio recepto iniciatyvoje, skaičius	0	<u>0</u>	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2023 m. sausio 5 d. įsakymu Nr.V-18 "Dėl socialinio recepto iniciatyvos vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo". Paslaugų apimtys planuojamos ir vykdomos pagal SAM pateiktą vertinimo kriterijų planavimo lentelę.

		1.1.7. Savižudybių prevencijos, intervencijos ir postvencijos paslaugų koordinavimas	Gyventojai (visi)	1.1.7.1. Savižudybių prevencijos koordinatoriaus darbo valandų skaičius	400	800	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2024 m. sausio 12 d. įsakymu Nr. V-32 "Dėl Savižudybių prevencijos koordinavimo savivaldybėse tvarkos aprašo patvirtinimo". Paslaugų apimtys planuojamos ir vykdomos pagal SAM pateiktą vertinimo kriterijų planavimo lentelę.
2.Sveikos gyvensenos įgūdžių ugdymo įstaigose formavimas ir stiprinimas	2.1.Lėtinių neinfekcinių ligų bei traumų profilaktika	2.1.1. Sveikos mitybos skatinimas	Mokiniai	2.1.1.1. Mokinių, dalyvavusių sveikos mitybos skatinimo užsiėmimuose, skaičius (vnt.)	400	935	1. Sveikos mitybos ir sveikatinamojo fizinio aktyvumo skatinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. V-2330; 2. Sveikos ir tvarios mitybos rekomendacijomis (https://bit.ly/Sveikos-tvarios-mitybos-rek); 3. Daržovių vartojimo skatinimo rekomendacijomis (https://bit.ly/DarzRekom);
				2.1.1.2. Sveikos mitybos skatinimo užsiėmimų skaičius (vnt.)	20	55	
		2.1.2. Sveikatos stiprinimo programos tėvams „Neįtikėtini metai“ vykdymas	Tėvai, globėjai/kiti vaiko priežiūroje dalyvaujantys asmenys	2.1.2.1. Sveikatos stiprinimo programą tėvams „Neįtikėtini metai“ baigusių (apmokytų) dalyvių skaičius (vnt.) (žr. išlygą)	0	0	Sveikatos stiprinimo programos ikimokyklinio amžiaus vaikų tėvams „Neįtikėtini metai“ organizavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2022 m. balandžio 21 d. įsakymu Nr. V-796 " DĖL SVEIKATOS STIPRINIMO PROGRAMOS IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ TĖVAMS „NEĮTIKĖTINI METAI“ ORGANIZAVIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO". Išlyga: Sveikatos stiprinimo programos ikimokyklinio amžiaus vaikų tėvams „Neįtikėtini metai“ organizavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2022 m. balandžio 21 d. įsakymu Nr. V-796 " DĖL SVEIKATOS STIPRINIMO PROGRAMOS IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ TĖVAMS „NEĮTIKĖTINI METAI“ ORGANIZAVIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO". Išlyga: būtinybė nusimatyti programą baigusių (apmokytų) dalyvių skaičių yra savivaldybėms, kurios yra pasirašiusios keturšales sutartis tarp Savivaldybės administracijos, Savivaldybės visuomenės sveikatos biuro, Sveikatos apsaugos ministerijos ir Higienos Instituto dėl bendradarbiavimo įgyvendinant projektą „Programos „Neįtikėtini metai“ pritaikymas ir įgyvendinimas Lietuvoje“, projekto kodas LT03-2-SAM-TF-001 finansuojamo 2014-2021 m. Europos ekonominės erdvės finansinio mechanizmo programos „Sveikata“ lėšomis ir tęsia veiklas iš specialios tikslinės dotacijos. Jeigu veikla 2023 m. planuojama finansuoti iš kitų finansavimo šaltinių (ES struktūrinių fondų, savivaldybės biudžeto ar pan.) savivaldybės įrašydamos veiklos vertinimo kriterijaus reikšmę 0, turi pateikti paaiškinimą.
		2.1.3..Sveikatą stiprinančių mokyklų plėtros skatinimas /	Mokyklos bendruomenė	2.1.3.1. Mokyklų, dalyvaujančių sveikatą stiprinančių mokyklų tinkle, dalis (proc.)	100	100	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr. V-651/V-665 "Dėl mokyklų pripažinimo Sveikatą stiprinančiomis mokyklomis ir Aktyviomis mokyklomis tvarkos aprašo patvirtinimo".

		priemonės "Aktyvi mokykla" įgyvendinančių mokyklų plėtros skatinimas		2.1.3.2. Mokyklų, dalyvaujančių aktyvių mokyklų tinkle, dalis (proc.)	100	100	Nuorodos informacijai ir metodinei medžiagai: https://www.hi.lt/sveikata-stiprinanti-mokykla/ https://www.hi.lt/aktyvi-mokykla/
		2.1.4. Traumų ir sužalojimų prevencijos skatinimas mokyklose	Mokiniai	2.1.4.1. Mokinių, dalyvavusių traumų ir sužalojimų prevencijos skatinimo užsiėmimuose, skaičius (vnt.)	500	935	„Vaikų žaidimų aikštelių priežiūra. Rekomendacijos žaidimų aikštelių savininkams ir eksploatuotojams“ metodinės rekomendacijos, prieiga per internetą: https://www.hi.lt/uploads/Sveikatos%20stiprinimo%20centras/Naujienuoms/2017%20metai/Lankstukai/zaidimu_aiksteliu_rekomendacijos.pdf „Sužalojimų prevencijos organizavimo savivaldybėse rekomendacijos, 2020 m.“, prieiga per internetą: https://www.hi.lt/uploads/Sveikatos%20stiprinimo%20centras/Naujienuoms/2017%20metai/neinfekcines/nukritimu_prevencijos_rekomendacijos.pdf Metodinės rekomendacijos „Tėvams apie įvairaus amžiaus vaikų sužalojimų rūšis“, 2018 m., prieiga per internetą: https://www.hi.lt/uploads/Sveikatos%20stiprinimo%20centras/Programos%20ir%20projektai/Metodines_rekomendacijos_vaiku_s.pdf Daugiau informacijos: https://www.hi.lt/traumu-prevencija/
				2.1.4.2. Traumų ir sužalojimų prevencijos skatinimo užsiėmimų skaičius (vnt.)	35	60	
		2.1.5. Burnos higienos užsiėmimų organizavimas tikslinėse grupėse	Mokiniai	2.1.5.1. Mokinių, dalyvavusių burnos higienos užsiėmimuose, skaičius (vnt.)	400	935	Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XII-964 „Dėl Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos patvirtinimo“, trečiojo tikslo, ketvirtuoju uždaviniu.
				2.1.5.2. Burnos higienos užsiėmimų skaičius (vnt.)	25	60	
		2.1.6. Pagalbos mokinių savirūpai organizavimas ugdymo įstaigose	Mokiniai	2.1.6.1. Lėtinėmis neinfekcinėmis ligomis sergančių mokinių, kuriems suteikta savirūpai reikalinga pagalba ugdymo įstaigoje, dalis; pagal poreikį 100 proc.	100 proc. pagal poreikį	100 proc. pagal poreikį	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. liepos 21 d. įsakymu Nr. V-966/V-672 „Dėl visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokyklose tvarkos aprašo patvirtinimo“ . Planuojant veiklą patenkinti poreikį 100 proc.
	2.2. Užkrečiamųjų ligų profilaktika	2.2.1. Užkrečiamųjų ligų prevencijos skatinimas ir supratimo apie	Mokiniai	2.2.1.1. Mokinių, dalyvavusių užkrečiamųjų ligų profilaktikos užsiėmimuose, skaičius (vnt.)	400	935	Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokyklose tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1035/ĮSAK-2680 „Dėl visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokyklose

		mikroorganizmų atsparumą antimikrobinėms medžiagoms didinimas		2.2.1.2. Užkrečiamųjų ligų profilaktikos užsiėmimų, kuriuose dalyvavo mokiniai, skaičius (vnt.)	25	60	tvarkos aprašo patvirtinimo“, 17.13 p. planuoti ir taikyti užkrečiamųjų ligų ir jų plitimo profilaktikos priemonės pagal kompetenciją; http://hi.lt/lt/visuomenes-supratimo-apie-antibiotikus-didinimas.html http://hi.lt/uploads/pdf/leidiniai/Rekomendacijos/Tinkamas_antibiotiku_vartojimas_.pdf ; Medžiaga mokytojams ir mokiniams - Higienos institutas http://www.e-bug.eu (skirta mokytojams, tėvams bendruomenių lyderiams, siekiant edukuoti vaikus infekcijų prevencijos srityje)
	2.3. Mokinių asmens, įskaitant sveikatos, duomenų analizavimas	2.3.1. Mokinių asmens, įskaitant sveikatos, duomenų rinkimas, kaupimas ir analizavimas Vaikų sveikatos informacinėje sistemoje	Mokiniai	2.3.1.1. Peržiūrėtų pažymėjimų (forma Nr. 027-1) dalis nuo gautų pažymėjimų; pagal poreikį 100 proc.	0	pagal poreikį 100 proc.	Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokykloje tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1035/ĮSAK-2680 „Dėl visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokykloje tvarkos aprašo patvirtinimo“, 17.1 ir 17.2 p. Vaikų sveikatos stebėsenos informacinės sistemos nuostatų ir duomenų saugos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. V-780 "Dėl vaikų sveikatos stebėsenos informacinės sistemos nuostatų ir duomenų saugos nuostatų patvirtinimo". Planuojant veiklą patenkinti poreikį 100 proc.
			Savirūpos procese dalyvaujantys asmenys	2.3.1.2. Teiktų mokyklos vadovams ar atsakingiems darbuotojams, asmens sveikatos priežiūros įstaigų specialistų išvadų ir rekomendacijų dėl mokinių sveikatos, dalis; pagal poreikį 100 proc.	0	pagal poreikį 100 proc.	Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokykloje tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1035/ĮSAK-2680 „Dėl visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokykloje tvarkos aprašo patvirtinimo“, 161 p. Planuojant veiklą patenkinti poreikį 100 proc.
	2.4. Pirmosios pagalbos koordinavimas ir teikimas	2.4.1. Pirmosios pagalbos koordinavimas ir teikimas Mokyklose	Mokiniai	2.4.1.1. Suteiktų pirmosios pagalbos teikimo atvejų dalis; pagal poreikį 100 proc.	0	pagal poreikį 100 proc.	Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokykloje tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1035/ĮSAK-2680 „Dėl visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokykloje tvarkos aprašo patvirtinimo“, 17.11 p. Planuojant veiklą patenkinti poreikį 100 proc.
			Mokiniai, tėvai, globėjai/kiti vaiko priežiūroje dalyvaujantys asmenys	2.4.1.2. Konsultacijų, teiktų mokyklos bendruomenei (mokiniams, tėvams, pedagogams, darbuotojams) pirmosios pagalbos klausimais, dalis; pagal poreikį 100 proc.	0	pagal poreikį 100 proc.	

	2.5. Mokinių maitinimo organizavimo priežiūra	2.5.1. Mokinių maitinimo organizavimo atitiktis Maitinimo organizavimo ugdymo įstaigose aprašo priežiūra	Maitinimo organizavime dalyvaujantys asmenys	2.5.1.1. Atliktų patikrinimų dalis; pagal teisės aktų reikalavimus 100 proc.	0	pagal poreikį 100 proc.	Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokykloje tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1035/ĮSAK-2680 „Dėl visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokykloje tvarkos aprašo patvirtinimo“, 17.1 p.; ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. V-964 „Dėl Maitinimo organizavimo ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir vaikų socialinės globos įstaigose tvarkos aprašo patvirtinimo“ . Planuojant veiklą patenkinti pagal teisės aktų reikalavimus 100 proc. .
	2.6. Mokyklos aplinkos rizikos veiksnių vertinimas	2.6.1. Mokyklos aplinkos rizikos veiksnių vertinimas pagal higienos normas	Ugdymo įstaigų administracija	2.6.1.1. Atliktų vertinimų dalis; pagal teisės aktų reikalavimus 100 proc.	0	pagal poreikį 100 proc.	Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokykloje tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1035/ĮSAK-2680 „Dėl visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokykloje tvarkos aprašo patvirtinimo“, 17.6. p. Lietuvos higienos normą HN 21:2017 „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“. Planuojant veiklą patenkinti pagal teisės aktų reikalavimus 100 proc. .
3. Visuomenės sveikatos stiprinimas ir stebėsena	3.1. Lėtinių neinfekcinių ligų bei traumų profilaktika	3.1.1. Gyventojų sveikos mitybos įgūdžių formavimas ir skatinimas	Gyventojai, išskyrus mokinius	3.1.1.1. Asmenų, dalyvavusių sveikos mitybos įgūdžių formavimo ir skatinimo užsiėmimuose, skaičius (vnt.)	150	300	1. „Sveikos mitybos ir sveikatinamojo fizinio aktyvumo skatinimo tvarkos aprašas“, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020-10-22 įsakymu Nr. V-2330; 2. Sveikos ir tvarios mitybos rekomendacijomis (https://bit.ly/Sveikos-tvarios-mitybos-rek2); 3. Daržovių vartojimo skatinimo rekomendacijomis (https://bit.ly/DarzRekom). PASTABA. Savivaldybėse, kuriose vykdomas "Tikslinių gyventojų grupių sveikos mitybos ir sveikatai palankaus maisto gaminimo mokymų, finansuojamų iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų, organizavimo tvarkos aprašas", patvirtintas sveikatos apsaugos ministro 2019 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. V-1088 „Dėl Tikslinių gyventojų grupių sveikos mitybos ir sveikatai palankaus maisto gaminimo mokymų, finansuojamų iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų, organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, priemonė netaikoma šio projekto vykdymo laikotarpiu šioms tikslinėms grupėms: vaikų tėvų ir globėjų, mokytojų (pradinių klasių, bendrojo ugdymo technologijų ir biologijos), mokyklų virėjų ir savivaldybių administracijų darbuotojų, dalyvaujančių viešuosiuose maisto pirkimuose.
				3.1.1.2. Sveikos mitybos įgūdžių formavimo ir skatinimo užsiėmimų skaičius (vnt.)	10	<u>20</u>	

			Gyventojai	3.1.1.3. Sveikatai palankesnių maisto produktų, pažymėtų „Rakto skylutės“ simboliu, skaičius (vnt.) (žr. išlygą)	1	2	1. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. V-50 "Dėl maisto produktų ženklinimo simboliu „Rakto skylutė“"; 2. "Sveikatai palankesnių maisto produktų, atitinkančių „Rakto skylutės“ ženklinimo kriterijus, plėtos skatinimo rekomendacijos" https://sam.lrv.lt/uploads/sam/documents/files/Veiklos_sritys/visuomenes-sveikatos-prieziura-mityba-ir-fizinis-aktyvumas/rakto-skylyte/RS-PLETROS-REKOMENDACIJOS.docx . Išlyga: Savivaldybės visuomenės sveikatos biurai suderinę su savivaldybių administracija, nusimato vertinimo kriterijų reikšmes, įvertindami maisto produktų gamintojų pobūdį savivaldybės teritorijoje.
		3.1.2. Traumų ir sužalojimų prevencijos skatinimas bendruomenėse	Gyventojai, išskyrus mokinius	3.1.2.1. Asmenų, dalyvavusių traumų ir sužalojimų prevencijos skatinimo užsiėmimuose, skaičius (vnt.)	50	150	„Sužalojimų prevencijos organizavimo savivaldybės rekomendacijos, 2020 m.“, prieiga per internetą: https://www.hi.lt/uploads/Sveikatos%20stiprinimo%20centras/Naujienuoms/2017%20metai/neinfekcines/nukritimu_prevencijos_rekomendac.pdf Daugiau informacijos: https://www.hi.lt/traumu-prevencija/
				3.1.2.2. Traumų ir sužalojimų prevencijos skatinimo užsiėmimų skaičius (vnt.)	3	10	
		3.1.3. Gyventojų (iki 64 m. amžiaus) fizinio aktyvumo skatinimas	Gyventojai 18–64 m.	3.1.3.1. Asmenų (18–64 m.), dalyvavusių fizinio aktyvumo skatinimo užsiėmimuose, skaičius (vnt.)	80	150	Veikla įgyvendinama vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2021 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. 2330 "Dėl Sveikatos mitybos ir fizinio aktyvumo skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo".
				3.1.3.2. Fizinio aktyvumo skatinimo užsiėmimų skaičius (vnt.) (gyventojai 18–64 m.)	100	200	
		3.1.4. Vyresnio amžiaus žmonių (65 metų ir daugiau) fizinio aktyvumo skatinimas	Gyventojai 65+	3.1.4.1. Asmenų (65+) dalyvavusių fizinio aktyvumo skatinimo reguliariuose užsiėmimuose, skaičius (vnt.)	16	30	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2021 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. V-119 "Dėl Sveikatinamojo fizinio aktyvumo skatinimo mokymų, skirtų vyresnio amžiaus asmenims, vykdymo savivaldybių visuomenės sveikatos biuruose, tvarkos aprašo patvirtinimo".
				3.1.4.2. Fizinio aktyvumo skatinimo užsiėmimų skaičius (vnt.) (gyventojai 65+)	15	27	
		3.1.5. Širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio	Gyventojai, išskyrus mokinius	3.1.5.1. Asmenų, baigusių Sveikatos stiprinimo programą, skaičius (vnt.).	10	25	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. rugsėjo 22 d. įsakymu Nr. V-979 „Dėl Sveikatos stiprinimo programos, skirtos širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto

		diabeto prevencija		3.1.5.2. Sveikatos stiprinimo programos užsiėmimų skaičius (vnt.)	6	10	profilaktikai, organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (suvestinė galiojanti redakcija nuo 2022 m. liepos 1 d.)
		3.1.6. Burnos higienos užsiėmimų organizavimas	Gyventojai, išskyrus mokinius	3.1.6.1. Asmenų, dalyvavusių burnos higienos užsiėmimuose, skaičius (vnt.)	15	50	Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XII-964 „Dėl Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos patvirtinimo“, trečiojo tikslo, ketvirtuoju uždaviniu.
				3.1.6.2. Burnos higienos užsiėmimų skaičius (vnt.)	<u>1</u>	<u>3</u>	
	3.2. Užkrečiamųjų ligų profilaktika	3.2.1. Užkrečiamųjų ligų prevencijos skaitinimas ir supratimo apie mikroorganizmų atsparumą antimikrobinėms medžiagoms didinimas	Gyventojai, išskyrus mokinius	3.2.1.1. Asmenų, dalyvavusių užkrečiamųjų ligų profilaktikos užsiėmimuose, skaičius (vnt.)	25	80	Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokykloje tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1035/ĮSAK-2680 „Dėl visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokykloje tvarkos aprašo patvirtinimo“, 17.13 p. planuoti ir taikyti užkrečiamųjų ligų ir jų plitimo profilaktikos priemonės pagal kompetenciją; http://hi.lt/lt/visuomenes-supratimo-apie-antibiotikus-didinimas.html http://hi.lt/uploads/pdf/leidiniai/Rekomendacijos/Tinkamas_antibiotiku_vartojimas_.pdf ; Medžiaga mokytojams ir mokiniams - Higienos institutas http://www.e-bug.eu (skirta mokytojams, tėvams bendruomenių lyderiams, siekiant edukuoti vaikus infekcijų prevencijos srityje)
				3.2.1.2. Užkrečiamųjų ligų profilaktikos užsiėmimų, kuriuose dalyvavo asmenys, skaičius (vnt.)	2	5	
	3.3. Visuomenės sveikatos stebėseną	3.3.1. Visuomenės sveikatos stebėsenos vykdymas	Gyventojai	3.3.1.1. Ataskaitų skaičius	1	2	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymas 2003-08-11 Nr. V-488 „Dėl bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“
4. Kita	4.1. Darbuotojų kvalifikacijos kėlimas	4.1.1. Savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbuotojų kvalifikacijos kėlimas	VSB darbuotojai	4.1.1.1. Visuomenės sveikatos specialistų, dirbančių ugdymo įstaigose ir kėlusią kvalifikaciją skaičius (vnt.)	2	5	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. kovo 18 d. įsakymas Nr. 132 „Dėl Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimo ir jo finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Mokymai vykdomi pagal suderintas mokymo programas teisės aktų nustatyta tvarka ir pagal poreikį.
				4.1.1.2. Visuomenės sveikatos specialistų, dirbančių ugdymo įstaigose ir kėlusią kvalifikaciją dalis (proc.)	40	100	

				4.1.1.3. Visuomenės sveikatos specialistų, išskyrus dirbančius ugdymo įstaigose, kėlusių kvalifikaciją skaičius (vnt.)	1	3	
				4.1.1.4. Visuomenės sveikatos specialistų, išskyrus dirbančius ugdymo įstaigose, kėlusių kvalifikaciją dalis (proc.)	33	100	
				4.1.1..5. Visuomenės sveikatos biuro darbuotojų, išskyrus nurodytus 4.1.1.1 ir 4.1.1.3 punktuose, kėlusių kvalifikaciją skaičius (vnt.)	1	2	
				4.1.1.6. Visuomenės sveikatos biuro darbuotojų, išskyrus nurodytus 4.1.1.2 ir 4.1.1.4 punktuose, kėlusių kvalifikaciją dalis (proc.)	50	100	
	4.2. Sveikatos raštingumo didinimas	4.2.1. Informacijos sklaida	Gyventojai	4.2.1.1. Informacijos pateikčių skaičius (vnt.)	200	400	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. lapkričio 29 d. įsakymu Nr. 515 „Dėl sveikatos priežiūros įstaigų veiklos apskaitos ir atskaitomybės tvarkos“ ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. vasario 11 d. įsakymu Nr. V-111 „Dėl Sveikatos ugdymo ir mokymo statistinės ataskaitos formos ir jos pildymo taisykliu patvirtinimo“

**Priemonių plane pateikiamos pagrindinės priemonės iškeltiems uždaviniams pasiekti, paliekant galimybę metų eigoje planą papildyti priemonėmis, atsirandančiomis atsižvelgiant į tikslinių grupių poreikį, partnerių pasiūlymus, veiklą koordinuojančių institucijų rekomendacijas.*

*** Mokinių, ugdomų pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, visuomenės sveikatos priežiūra vykdoma pagal atskirus mokslo metams paruoštus planus, suderintus su ugdymo įstaigų administracija, todėl bendrame Biuro veiklos plane pateikiamos tik svarbiausios veiklos šiose įstaigose.*

**** Straipsniai, publikacijos, pranešimai spaudai ir kita sveikatinančios informacijos sklaida vykdoma nuolat, atsižvelgiant į aktualijas valstybėje bei savivaldybėje.*

7. LAUKIAMI REZULTATAI

7.1. Didės visuomenės raštingumas sveikatos stiprinimo srityje, bus organizuojamos kokybiškos, savalaikės ir poreikius atitinkančios sveikatos stiprinimo priemonės skirtingo amžiaus grupių Alytaus rajono gyventojams.

7.2. Bus sistemingai kaupiami visuomenės sveikatos stebėsenos duomenys. Visuomenei ir sveikatos politikos formuotojams bus pateikta informacija apie Alytaus rajono savivaldybės gyventojų sveikatą. Vadovaujantis gautais duomenimis bus planuojamos ir įgyvendinamos savivaldybės visuomenės sveikatos stiprinimo priemonės.

7.3. Pagerės tėvų, mokyklos bendruomenės informuotumas apie mokinių sveikatos būklę, bei jai įtaką darančius veiksnius. Mokiniai nuolat gilins savo sveikatos žinias įvairiomis sveikatos stiprinimo temomis bei formuos sveikatai palankius gyvenimo įgūdžius.